

Ruhun cehennemde azap görmesi

“Cenâb-ı Hak, Hazret-i Âdem’e (as) kendi ruhundan üflediğini beyan ediyor. Bu ne demektir? Allah kendi rûhuna Cehennem’de nasıl azap verecek?”

Kur’ân, elle tutulmayan soyut kavramları işlerken, îcâz ve şefkati gereği, indiği toplumca bilinen kelime ve mânâları kullanır. Çünkü insanoğlunun soyut kavramları başka türlü kavraması mümkün değildir. Fakat bu îcaz ve şefkat, Cenâb-ı Hakk’a mahlûkâtın sıfatlarını vermeyi hiçbir zaman gerektirmez.

Cenâb-ı Hak, Hazret-i Âdem’in (as) yaratılması esnasında meleklerle; “Onu tamamlayıp, içine de ruhumdan üflediğimde ona secdeye kapanın!” demişti.” Kur’ân’da, benzer bir ifâde Hazret-i Îsâ (as) için de kullanılır: “Nâmusunu koruyan Meryem’e rûhumuzdan üfledik, onu ve oğlunu âlemler için bir mu’cize kıldık.” Cenâb-ı Hakk’ın, Cebrâil’i de (as) bazen ruh tâbiri ile andığını görüyoruz: “Ona ruhumuzu göndermiştik de, tam bir insan olarak ona görünmüştü.” Kur’ân’da bazen de vahye ve ilâhi emirlere “ruh” denmektedir: “Allah dilediği kimseye, emrinden bir ruh ile (vahiy ile) melekleri gönderir.”

Halk arasında en yaygın şekliyle insan rûhu için kullanılan “ruh” kelimesi, Arapça’da, “gidiş veya akşam üzeri geri dönüş” mânâlarına gelen “r-v-h” kökünden türeyen bir isimdir. Rüzgâr, rüzgârın esişi, sevinç ve Allah’ın rahmeti gibi muhtelif mânâlarda kullanılmış olan “ravh” ismi de aynı kökten türemiştir.

İnsan ruhuna, köküyle irtibatlı bir mânâ vermemiz gerekirse; Bediüzzaman Hazretlerinin tanımını hatırlayarak; ruhun, “hayat sahibi, şuur sahibi, nurânî, haricî bir vücut giydirilmiş, husûsî bir şahsiyet verilmiş, geniş, hakikatli, kapsamlı, gezmeye, gelişmeye ve açılım kazanmaya müsâit, Allah’ın emrine ait bir kânûn ve bir nâmûs” olduğu söylenebilir. Cenâb-ı Hakk’ın ruhu kavramından ise, “mülkiyet, teşrif, azamet ve saltanat ifâde eden İlâhî emir ve irâde” mânâsı anlaşılmalıdır.

Bu tanımlamalardan sonra insan rûhunun yaratılmış ve mahlûk olduğunu; Cenâb-ı Hakk’ın “ruhum” sözünde ifadesini bulan rûhun ise Cenâb-ı Hakk’ın hâkimiyetini, azametini, ulviyetini, emrini ve irâdesini tanımladığını söyleyebiliriz.

Öyleyse insan ruhu, Cenâb-ı Hakk'ın emrinin kendisinde tecelli ettiği mahlûk ve mülkünden başka bir şey değildir. Cenâb-ı Hak mahlûku ve mülkü üzerinde ise, dilediği gibi tasarruf eder. Öğretir, terbiye eder, sorumlu tutar, imtihân eder, günah ve sevaplarını yazar, huzuruna alır, hesap sorar, ödüllendirir, cezâ verir, Cennetine alır veya Cehenneme atar. Cenâb-ı Hak cismi neye maruz bırakırsa, rûhu da ona mâruz bırakır. Çünkü mahlûkiyet, yani yaratılmışlık bakımından insan cismiyle insan ruhu arasında hiçbir fark yoktur. Ruhun daha latîf, daha nezîh, daha soyut oluşu yaratılmışlığı ile çelişmez. Yani ruh soyut ve basît şekliyle; cisim ise unsurlardan, maddelerden, kesif, bileşenli ve terkip edilmiş haliyle olmak üzere, her ikisi de yaratılmıştır.

“Ruhumdan üfledim” âyetlerinden hareketle, rûha İlâhî bir boyut vermek ve “hâşâ-rûhu “Allah'ın bir parçası” gibi düşünmek ise mümkün değildir. “Ruhumdan üfledim” âyetlerinden bu mânâ aslâ çıkmaz ve bu tarz bir düşünce Tevhid inancıyla da bağdaşmaz. Allah'ın Zâtının bölünmekten, bölümlere, kısımlara ve parçalara ayrılmaktan uzak olduğu zaten bizim îman esaslarımızın temelini teşkil eder. Binâenaleyh, Allah'ın bir mahluku ve mülkünden ibâret olan insan rûhunun Cehennemde yanması ve azap görmesi akıl ile çelişmez. Cisim gibi, rûh da azap görür.